

Abonnement pour un an
1000 piastres

Edition spéciale 500 piastres

Adresse:

" IDJTIHAD ,, Constantinople

Téléph. St. 865

XXIème ANNÉE

15 Février 1926 — No 198

الاجتهاد

IDJTIHAD

علمی ، ادبی ، اقتصادی مجموعہ

آبونمان : سنه لکی [۲۴ نسخه]
تورکیا ایچون ۲ ، خارج ایچون
۳ ، اعلا کاغدایسی ۵ لیرادر .

اداره خانه سی :

جفال ، اوغلنده « اجتهاد نهوی »

تلفون : استانبول ۸۶۵

یکرمی برنجی سنه

نومرو ۱۹۸ - ۱۵ شباط ۱۹۲۶

(انكتره) دیگر اقوام اوزدیرینه بیوک تفوق اقتصادیسنی آله ایتدی، چونکه 1846 ده سیاست اقتصادیسنی یکی آلات وادوات ایله تألیف ایتدی. لیانلر احضار، شومندوفرلر ایشا وحتی بحریه تجاریه اکر امیه لر اعطا ایتکلر برابر حمایه جیلر، بو آلات وادوات Outillage ک مفیدی قی حد اصغیر یسنه ایتدیرمه یه چالیشیرلر. مبادله یه هر مانع، مبادله نك تمتعی تنقیص ایدر.

« موازنه تجارت » « ادخالات » حمایه اصولی » بحثلرینه

Yves Guyot مراجعت اولونه. [*]

بیلیو غرافیا :

The theory of international Trade, by G. F. Bastable (1897) Free Trade and protection, by H. Fawcett (1887) Free Trade versus fair Trade, by Lord Farrer (1885) Schoenhof. The Economy of high Wages (1892). G. de Molinari Notion Fondamentale d'Economie politique (1891)- Yves Guyot: L'Economie de l'effort.

بایبورد مکتوبی

بایبورد

۲۲ - آغستوس - ۲۴

چوق صیحاچ بر کوندی. کونشک قیزغین روحی قصبه یی چرچیوله یی قیالقلری طوئوشدیرمش وهوایی اودرجه آغیرلشدیر. مشدی که تنفس ایدرکن، قایتار بر جای ایچمش کیی، جگرلریمک یاندیغی طویویوردوم.

تاریخمزک کنیش فضالرینه باقن چوق اختیار (خلف قلعه) حاکم و مغرور منظره سیله، کوروب کچیردیکی شانلی دورلرک، بالخاصه تورکی آناتولییه، اسکی وطننه قاووشدیران (ملازکرد) ظفرینک، بویوکلک و علوجنایی اوکشنده ییزانس ایمپراطوری (رومانوس) ی هونکوره ونکورا غلاتان (آپ آرسلان) ک بادیه سرمست، جاذب و امثالیز بر عظمت و هیبت ایچنده دیکلنیور گبی ایدی.

ایکی آرقداش (بایبورد) ه اوچ ساعت چکن (مالانصا) کویونه کیتکم ایچین آتلی عیزه بئندک. بزه رفاقت ایدن (چوروخ) ک بیاض و متبسم چاغلیتیی ایله اوغولدیایان دار و یوکسک قیالیق بوغازی قورقوب بر شکله راقیلش جسم قیا بارچهرلی آلتدن کچدک. کفهلی و کوهلی زادلرک شخصی تشبث و مشترک غیرتلی ایله تأسیس ایتدیکلری الکتریک و اون فابریقه سنی کیجه لری (بایبورد) ه نور و حیات ویردن و تشویق صنایع قانوندن حمایه بکلرین بکوچوک و فقط قیمتی بیاض کومور مؤسسه سنی

[*] بو بحثلر صره ایله ترجمه و اجتهاد قارلرینه عرض

اولونه جاقدر.

فکرنده در. سربست مبادله یی شویله تعریف ایدر: بر قسم صنایع Industrie ایچون هر تنقید و هر تشجیمک العاسی در. بو تعریفه استاندارد، که بر چوق انکلیز سربست مبادله جیلری، چیقیدقلری مملکتلرده اکر امیه دن استفاده ایدن محصولانه قارشیی، تعویضکار رسوم قبول ایدرلر. (توررنس Torrens)

سربست مبادله یی شویله تعریف ایتشدیر: «سمیک ارضی تقسیمی La division territoriale du travail» هر ملت اک ایی شرائط داخلنده الیه ایتدیکی استحصالاتی، دیگر ملتلرک کندیسته ویره بیله جکی استحصالات ایله مبادله ایدرک ویریر. بو، «هرکس کندی یاغیه قاوورولمایدیر» [*] فکر قیدینک یرینه قائم اولان مبادله نك مضمونیدر. بر فردک یالکز باشنه قالماسی و بوضورتله باشاماسی نه قادر غیر ممکن ایسه بر ملتکده یالکز باشنه، منزوی باشاماسی اوقادار غیر ممکندر.

«سربست مبادله» مفهومی اوقادار اکسیک بر صورتده میدانه قوشمیشدر، که هرکون شو سوزک تکرار اولوندیغی ایشیدیلیر «نوت سربست مبادله فقط متقابل اولماق شرطیله» فقط بو دستوری درمیان ایدن آغیر باشلی آداملرک اعلا بیلیرلر، که بر تاجردن رشی صاتین آلدقلری وقت بو مبادله یی تاجر ه مفید اولماق ایچون دکل کندی فائده لری ایچون یاپارلر.

کذاک بر قوم دیگر بر قومدن مبادله ده بولوندیغی وقت، صانان قومه مفید اولماق ایچون دکل کندی کندیسینه مفید اولماق ایچون بونی یاپار، محتاج اولدیفکمز محصولات و یامعمولات صناعیه سی اوزدیرینه موضوع بر کومروک تعرفه سیله بر مملکتی تجزیه ایتک ایسته یهرک ر جزای نقدیه کندی کندیکیزی محکوم ایتش اولورسکیز.

(قهرنس Cairnes) شو فکرده بولونمشدر، که کومروکی اولمایان بر ملت، حدودلره و لسان، تشکیلات سیاسی، تعامللر، یاره، وزن و اولچو اختلافلرینه رغماً جهانی بلع ایدر. انکتره بونی اثبات ایدیور.

سربست مبادله سیاستی بر تزاید نفوسدر؛ بونی تطبیق و اجرا ایدن ملته، لوازمی تدارک ایتک و اخراجاتی باقماق ایچون جهانک پیاسه سنی ویریر.

(فرانسه) کبی بر مملکتک داخلی پیاسه سی، داخلی بازاری 38,500,000 سکنه دن متشکلدر. جهانک بازاری ایسه 1,500,000,000 سکنه تشکیل ایدر. بو بازارلردن هانکیسی داها چوق منابع عرض ایدر؟

«سربست مبادله» سیاستی بول یومیله ر سیاستی در. صنایع اربابی، آلات وادواتی ایچون، مواد ابتدائیه سی ایچون کومروک رسومی ویرمه یه مجبور اولدیی زمان عینی تکالیف آلتنده اولمایان بر صنایع صاحبنه قارشیی مجادله ده بولونماز. یومیله رک فوقنده بر تعویض آزار. سربست مبادله، و ساطت تقلیه نقطه نظرندن یکی صنایعک بتون ترقیاته اعظمی فائده تأمین ایدر:

Chacun doit se suffire à soi-même. [*]

اک ایی و دوغرو ترجمه یی آنجاق بویله در.

ایتدی . برینه سبئی صوردم . کوزینک آغریدینی سویلیدی . صوکر یا آمده کیلرده دقت ایتدم . هېسنگ کوزلری چاپاقلی وقانی ایدی . کچکین بر آغاڭک صاغ کوزی تامایله پرده لشم ، دیکرندن ده خیز یوقدی . چشمه باشنده ، یاشلرینی بش ایله یدی آره سنده تخمین ایتدیکم آلتی چوجوق اوینا یوردی . یالکر برینک کوزلری خسته دکلیدی . دیکلنمک وقونوشمق ایچون اوطوردیفمز اوطیه اون بش یکر می کشی کلدی . آرالزنده کوزلری صاغلانم آنجاق اوج کشی بولایلدیم ..

بو اغلارده مان کوز اغریسنی آچدم . (بایورد) اجزاخانه سندن آلنه جق بر قاج شیشه علاج ایله بودردک اوکنه کچمک ممکن اولدینی حالده ، نه دن بویله ایلیله دیکنی صوردم . وقت کچیرمکسزین دو قتوری کورمه لرینی سویلدم . بیچاره لر قولاق کسیدلی . بودوانک ، هفته ده بر قاج دفعه کیدوب کلدیکلری (بایورد) اجزاخانه سنده بولوندیغندن خبرلری بیله یوقدی ! . کمیکلری نه رده ایسه کورونه جک یانیق یوزینک اطرافنی چرچیوه له ین قیرچیل وقارمه قاریشیق صاقالی اوستنده رنکی اوچش ، کیرلی فی وپارچه پارچه اولمش الیسه سی ایله محروم ، محتلی و هجرانزده بر حیاتک تجسم ایتش بر شکلی دیه بیله جکم بر زواللی ، آزیك ودردی یوره کندن قوبان بر اضطراب فریادی کبی : « آه ! . افندی ، دیدی ، بو کوردیک خسته لق بزی بیتدی ، کور ایتدی . کوپک یاریدن فضله سی بزم کبی در . حالمزی کلوب کورده یوق که .. زده ایشدن باش قالدیروب بریره کیده میز ! » بوسوزلر آریش بر قورشون کبی یوره کیمه دوکولدی . اودقیقه ده قیزغین بر تأثر و حجاب جریانک بینمی یاقدینی دویدم ! ..

نفوسنی یوز الی قدر تخمین ایتدیکلری و مرکزک بورنک دیننده دینه جک قادار یاقین بوکوی خلقک درتده اوچی کوزلرندن مضطرب در . بوحال محلی حکومتک کوبیلرله لایقوله مشغول اولمادیغنی اثبات ایتکده در . حکومت طیبی و یاصحه مأموری کوندربله رک ، هرشی کبی بونک ده پاراسی ینه زوالیلردن قاض مرکبیه آلتی صورتیه ، مقدار کافی علاج داغیدیلسه ، قولانیلمه سی برکوه کوستریلسه ، قورونمه طرزی بر دفعه آکلاتیلسه یدی بویچاره لر شورباد وضعیه دوشرمیدی ؟ .. بوکیمک وظیفه سی در ؟ .. بونک ایچون آنقره دن امری بکله مک لازم ؟ . صهی تشکیلات یوقدر دیمک شایان قبول بر معذرت اولوری ؟ ..

استانبولدن وسرایدن باشقه برشی کورمه ین و دوشونمه ین سلطنت دوری ، دین دیه رک یوتدیردینی خرافه لر ، یالانلره خلقک ایمان و بصیرتی باغلامش ، دینا کوزینی ده طبیعتک کوزلرکریه قارش میناسر بر بدعتله اورتمشدی .. قورقارمک بوکیدیشه بزم ده وظیفه یی ، ایکی کاغدامضالایوب حواله ایتکدن عبارت عایدنه قیصر تلخیص ، مسئولیتی مافوقه یازمقله اوستندن آتدیفنه قانغ اولان کوتو ذهنیتیم بوزوالیلری بوس بوتون نعمت - بصردن محروم ایده جکدر .

غیور . صاحبزاده قارش بویوک برحس تقدیر ایله مشبوع اولدیفمز حالده بر اقدیق ..

صاغمزده کنیش یشیل باغملری ، ییقیق دیوارلری ایله خربدن اول ایچه بر حیات و عمران بولوندینی کوستردن (قلمه آردی) محله سی ، استیلانک بغیع خاطره سی ، آلتون شرک برچوق لرلی کبی حالا صاقلا یوردی ! یاماچلرده بول اوزرنده کی تارلالر بیچلمش ، اکینلری محله ک یانه طاشنمشدی سکر اون کشی خرمن دوکویوردی دینچ ، کوربوز بر دلقانی (ذهنی) مرحومک شو کوزل شرقیسنی سویله یه رک قاغنی سیله صاپ کتیریوردی :

بیغمش جادیرلین کوچ ایتش لیلی
واردم که بوش قالمش یار اوتاغلری
طاغی مسکن ایتش بیچاره مجنون
آقیتمش کوزندن چوق ایرماقلری

ایکی طرفزده صاری ، یالچین طاغر ، چوراق ته پهلری بری آردنجه اوزانوب کیدیور ، وادی قیایق ویکنسق منظره سیله انسانی صیقورددی . کچدیکمز لرلر عدمه کیده یولار کبی بوم بوشدی : اوج ساعت یوردودک ، تک انسانه ، دیکلی آغاجه راست کلدک ! یالکر بوکونکی آلی مدینتک « بیاض کومور » دیدیکی (چوروخ) ، فیض ورفاهک بو اختیار سوت نینه سی بر کوز باشی کبی آقیور ، صانکه بوا یصسز طوبراقلرک کیمسه سز لکنه ایچین ایچین آغلایوردی ! .

وطنلرک قیمت وقوتی اراضینسنگ وسعتی ایله ده کیل ، استحصال ، اعمال و اعمار قدرتلرینی حائر نفوسنگ مقدارله اولچن بوکونکی مثبت تلقی ، وارلغمز یوقورقوج بر دشمن کبی ، تهدید ایدن بولیم و خسران انکیز بوشلنک عاقبتی دوشوچه ایچمه اذاکار بر صیزی ، دهرین بر عذاب طویدم ! !

بن بودوشونجه نک تأثری ایچنده آزیلوب طورورکن ، ایصسزنی وچیلاقلنی ایله جان صیقان یولز بریامجه طرماندی . اوکزده کی یکنسق منظره دکیشدی ، کنیشه لده . بر تارلاده اوج قادین حاریل حاریل اکین بیچوردی . آت اوستنده یاواش یاواش کیدرکن بیله انسانی ترله تن بوسیجا قده قارنی طویورمق ، ویرکوسنی ویرمک ایچین ییرتیلیرجه سنه اوغراشان بو محترم و ناموسلی چیفتجی همشیره لرینی تعظیم ومنتله قاریشیق بر حس ایله تقدیس ایدره رک یوردودک .

اون بش دقیقه صوکر خرابه لری ، اوت و صان بیغملری ایله (مالانصا) کوروندی . کنیشه ج بر اووايه قارش آغاجقلی ، اولدجه کوزدل برکویدی . اوست طرفنده بویوک بر قالابلق واردی . طوغری یالیرینه ایتدک . بوزاسی خرمن یری ایدی . چالیشانلر قادین ، ارکک چولوق چوجوق اولوق اوزره ، قرق کشیدن فضله ایدی . کوزلری باغلی اوج کشی نظر دقتی جلب

تنظیم ایدیلش بر پروگرام ایله ، اوچر ، دردر کشیدن مرکب
هیئتله حالنده ، کویلریزی برر بر طولاشهرق ، کویلریزك
حیاتك وتارلاسنك باشنده قونوشهملری و اوجانك دینده
دردلشمهملری ، یکی فکرلری آشلامهملری تکلیف ایده جکم ..
حتی بو هیئتله برقاچنه سیار برر کوچك سینه ما کهنه سی ده
ترقیق ایدیلره بومحروم ومحتلی عمر بیتمز ، توکنمز هجرانلری
الملری ایله بونالان بوزوالیلره بر آز اکلنجهملی فایملر کوسترمک ،
آسراقاده ، مجارستانده زراعی انکشافلری ، فنی چفتجیک طرزلری
سرعتله آفاق و بادوشن صولردن نه صورتله استفاده ایدیلدیکنی ،
مدنی وعصری حیات نمونهلری ... الخ کوسترمک ده ممکندر .

بو یولده یاپیله حق تنویر و ارشاد تشبیری اوجوز اولقه برابر
داها نمردی و فائدهلی اوله جفی ، انقلاب روحك آز زمانده
کویلریزی ده احاطه ایده جکی قناعتندیم ! . یوقسه بر چوق
مصرفلره بایلان اوطومویلی تنویر سیاحتلری اثناسنده قضا
ولوا مرکز لرنده ، دارالفنون کرسیمنده درس تقریر ایده رکیمی
ویریلن بر قاچ قونفرانسدن بو نتیجه بکله نیله مز .

محبت ، محبت !

S'il n'y avait quelqu'un qui aime,
le soleil s'éteindrait. HEGO

عشقك محراقیدر صوگنر فضالر ؛

ازلده مست ایدن اودر ابدی ؛

سوکیدر یاراتان ، یاقان ، یاشاتان ؛

سون اولماسه ییدی گونش سوزدی .

3 آغستوس 1924 عبدالله جودت

بوراده خاق نوره مشتاقدر کویلر ، بیلکی اعتباریله کندیلرندن
بر آز یوکسك ، اوقومش بر آدمی دقت وقولاق کسیرهرك
دیکله بورلر . اوکرتمك و اکلماق آرزوسی جدا امیدبخش بر
شکله در . کویلرده مکتبسز لکدن شکایت ایتمین هیچ کیسه یه
راست کلدم .. هله بر آز کتاب یپراغی چویرمش ، مرکب
یالامش اولانلر متصل کتاب وغزته ایسته بورلر . شیمدی یه قادیار
بو طبقه هیچ دوشونولدیکی ایچین بونلرک آکلایه ییله جگری ،
داها طوغروسی احتیاجلری تطمین ایدجک کتابی بولوب ویرمک
برمسالهدر ! . بو احتیاج واشتیاق دوشونمک و تطمین ایتك زمانی
چوقدن کلدی .

أرب

[دورت آئی اول کلن بومکتوبی مندرجاتك چوقلفندن
دولای شیمدی نشر ایدیورز ...]

کینلرده برای قفتیش (ارضروم) ه کین فضائله بور خواجه م
صحه وکالتی مستشاری فکری بک افندی یه ده عرض ایتدیکم کبی
(تراخوم) دنیلن بوانصافیز خستهلق بوراده بالخاصه کویلرده
آلا بیلدیکنه ایلیلره مشدر . هیچ کیسه نك بودرد ایلا اوغراشدیغی
یوقدر . حالبوکه بوفرنگی ، ورم وصیتمه کبی مدهش بلاد .
بوخسته لقدن کوزلری کور اولانلرک مقداری کیتدجک آرتقمده در .
اساسلی برتشکیلات یاپیلنجیه قدر قائمقام بک افندیك دلالتی
ایله حکومت طیبی باشده اولق اوزره وجوده کتیریهلجک
خصوصی بر مجادله هیاتی بوصالفینك اوکونه بک اعلا کچه بیلیر .
علمدار اوغلی توفیق بک (حیلاره) کویونه کوتوردیکی بر قاچ
شیشه علاج ایله خسته لفك خفیفه دیکنی سوبلیدی . مدنیت و تکامل
یولنده ایلری ویا کربلکک ، هرشیدن اول حیانه ویریلن قیمته
اولچوله جکندن بی خبر ، ریسنه شرف ، اعضاسنه تقدیرطویلا یه جق
ظواهرله اوغراشان بلدیله ، الی بیک لبرای متجاوز وارداتدن
بواسر خیر ایچین جزئی برشی ایرده مازی ، هایدی بوندن واز
کچدک ، هیچ اولمازسه بوصحی و حیاتی خصوصه دلالت ایده مز میدی ؟ .
ساده کویلرک ثمرات مساعیسندن منتفع اولق [*] یالکیز
(بایورد) ی سوده کورونمک ایش دکیل ، بوکبی خیری
تشبیر ، مبرم فعالیتلره اوحق اوده مک ، اوسوکی اثبات ایتك
کرکدر ! .

انقلاب درینلشمه سی حقیقی واجتماعی برماهیت آلمسی آنجاق
یکی فکرلرک ، عصری تلقیلرک ؛ باطل دوشونجهلره ، اسکی
اعتقادلره قاهر و متفوق بر شکله ظالیتی ایله ممکن اولاجا قدر .
بوکون هرکویه مکتب آچهرق خلق اوقومتق صورتیه بونی تأمین
ایتمک امکان یوقدر . داها بر چوق قضالرده لایق وجهله برر
مکتب آچیهلر مامشدر . بو بر آز جهد و زمان مسالهدر ..
راقینك قاووردینی ، اسرارک جوروتدیکی بوزوالیلره مسکراتك
مضرترتی آکلتماق .. خسته لقردن قورونق و مدنی وصحی
یاشامق اصوللری ، چفتجیلک فنی یکیلکلیغی سوبله مک ..
دین دییه صونولان یالانلرک ریینه مشر تلقیلره خیری و فیضی
فکرلر آشلامق ، بوکونکی مفهوملری کندی توز وتمیز دیلیله
تشریح و تمادیا تکرار ایتك ، بردقیقه اهالی جائز اولیان اینلر
و وظیفه لردر . مملکتیمزک هرطرفنه یوللر و مکتبلر یاپیله رق کویلر
ازوا و تجربه دن قورونولنجیه قادیار جمهوریت نسلی ، تکامل
مفکوره سنی بحراب اتخاذ ایش ایل و غیور کنجلیرمز بوصورتله
چالشمق ، ترله مک و کویلره کیتمک مجبورتنددر !!! .

بونک ایچین سنه نك مساعد موسمنده صرتنده داغارجی ،
آیاغنده چارینی ایله ، آناطولیزی ، بالخاصه شرق کزدن ،
تدقیق ایدن اجنیلر کبی ، کنجلیرمزک اطرافلی و چوق ایی

[*] اعشار اصولنك نتیجه سی اولارق بوراده بر چوق
کویلرله حتی کویلر قصبه ده کی بکرك ، افندیلرک مارابه سی ، اجیری در ! .